

ARBITRAGEHOF

Arrest

Rolnummer : 79

Arrest nr. 11/89 van 11 mei 1989

In zake : Het beroep tot gedeeltelijke vernietiging van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, ingesteld door de Ministerraad.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit :

de voorzitters J. Delva en E. Gutt,

de rechters I. Pétry, L. De Grève, F. Debaedts, K. Blanckaert en J. Sarot,

bijgestaan door de griffier L. Potoms,

onder voorzitterschap van voorzitter J. Delva,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. Onderwerp

Bij verzoekschrift van 21 september 1988, bij ter post aangetekende brief dezelfde dag aan het Hof verzonden, vraagt de Ministerraad de gedeeltelijke vernietiging van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen.

II. De rechtspleging voor het Hof

1. Bij beschikking van 22 september 1988 heeft de voorzitter in functie de leden van de zetel van het Hof aangewezen conform de artikelen 46, § 1, 48 en 49, van de wet van 28 juni 1983 houdende de inrichting, de bevoegdheid en de werking van het Arbitragehof.

Het bij artikel 58 van die organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 11 oktober 1988.

Met toepassing van de artikelen 59 en 113 van de organieke wet zijn de kennisgevingen van het beroep gedaan bij op 12 oktober 1988 ter post afgegeven aangetekende brieven die de geadresseerden zijn ter hand gesteld op 13 en 14 oktober 1988.

De Vlaamse Executieve heeft op 10 november 1988 een memorie ingediend.

Met toepassing van artikel 1 van de richtlijn van het Hof van 15 december 1987 is aanzegging gedaan van die memorie bij op 16 november 1988 ter post afgegeven aangetekende brieven die de geadresseerden zijn ter hand gesteld op 17 en 18 november 1988.

De Waalse Gewestexecutieve, de Ministerraad en de Vlaamse Executieve hebben ieder respectievelijk op 7, 8 en 29 december 1988 een conclusie neergelegd.

Met toepassing van artikel 3, d), van voormelde richtlijn van het Hof is aanzegging gedaan van die conclusies bij op 12 januari 1989 ter post afgegeven aangetekende brieven die de geadresseerden zijn ter hand gesteld op 13 januari 1989.

Bij beschikking van 2 februari 1989 heeft het Hof beslist dat de zaak in gereedheid is en de terechtzitting vastgesteld op 23 februari 1989.

Van die beschikking is aan de partijen kennis gegeven en van de datum van de terechtzitting zijn hun advocaten in kennis gesteld bij aangetekende brieven ter post afgegeven op 3 februari 1989 en de geadresseerden ter hand gesteld op 6 februari 1989.

Ter terechtzitting van 23 februari 1989 :

— zijn verschenen :

de heer W. Vermeulen, gevolmachtigd ambtenaar bij de diensten van de Eerste Minister, voor de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel;

Mr. P. Van Orshoven, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Vlaamse Executieve, Jozef II-straat 30, 1040 Brussel;

Mr. V. Thiry, advocaat bij de balie te Luik, voor de Waalse Gewestexecutieve, rue de Fer 42, 5000 Namur;

— hebben de rechters K. Blanckaert en J. Sarot verslag uitgebracht;

— zijn voornoemde gevolmachtigde ambtenaar en advocaten gehoord;

— is de zaak in beraad genomen.

Bij beschikking van 7 maart 1989 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest dient te worden gewezen, verlengd tot 21 september 1989.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 52 en volgende van de organieke wet van 28 juni 1983, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Arbitragehof.

2. Na de inwerkingtreding van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, blijft de rechtspleging beheerd door de wet van 28 juni 1983 krachtens artikel 124 van die bijzondere wet.

III. In rechte

A.1. De Ministerraad vraagt de vernietiging van een aantal artikelen of gedeelten van artikelen van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, en meer bepaald van :

— artikel 55, § 1, 1, in zoverre het bepaalt dat huiszoekingen kunnen geschieden in plaatsen die een woning uitmaken in de zin van artikel 10 van de Grondwet;

— artikel 55, § 2, in zoverre het de bewijswaarde regelt van de processen-verbaal opgesteld door de ambtenaren bedoeld in artikel 54 van het decreet;

— artikel 57 in zijn geheel;

— artikel 58, waar het de verbeurdverklaring toelaat van de werktuigen en de vervoermiddelen die gediend hebben om de overtredingen te plegen, zelfs wanneer die niet aan de veroordeelde toebehoren;

— artikel 60, in de mate dat het bepaalt dat de tenuitvoerlegging van één der straffen bepaald bij artikel 56 van het decreet, namelijk de betaling van geldboeten, kan geschieden ten laste van een andere persoon dan die welke veroordeeld werd;

- artikel 62 in zijn geheel;
- artikel 63 in zijn geheel.

A.2. In het verzoekschrift wordt bij de motivering van het beroep tot vernietiging in hoofdzaak verwezen naar de arresten nrs. 44 en 50 van het Hof en, wat artikel 63 van voormeld decreet betreft, eveneens naar het arrest nr. 51 van het Hof.

A.3. Het arrest nr. 44 van het Hof dateert van 23 december 1987 en had betrekking op een prejudiciële vraag met betrekking tot de artikelen 5, 10, 13, 21 en 54 tot en met 63 van het Vlaams Afvalstoffendecreet van 2 juli 1981.

Bij arrest nr. 50 van 17 maart 1988 deed het Hof uitspraak over een prejudiciële vraag over de artikelen 3, 5, 13, 21, 25, 54 tot en met 63, 67 en 68 van voormeld decreet.

Het arrest nr. 51 van dezelfde datum betrof een prejudiciële beslissing over de artikelen 1, 3, 7, § 1, 30, 34, § 1, 56, 63 en 67 van voormeld decreet.

A.4.1. Op 10 november 1988 heeft de Vlaamse Executieve een memorie ingediend, waarin deze partij vraagt het beroep niet ontvankelijk te verklaren op grond van volgende argumentatie :

A.4.2. De ontvankelijkheid *ratione temporis* van huidig beroep moet beoordeeld worden in het licht van artikel 2, § 3, van de organieke wet van 28 juni 1983, dat een nieuwe termijn voor het instellen van een beroep tot vernietiging openstelt tegen een wet of een decreet wanneer het Arbitragehof, uitspraak doende op een prejudiciële vraag, verklaard heeft dat die wet of dat decreet de bevoegdheidsbepalende regels schendt. Deze termijn bedraagt zes maanden en gaat in op de datum van de kennisgeving van het arrest.

Het arrest nr. 44 werd aan de Ministerraad ter kennis gebracht op 28 december 1987, en de arresten nrs. 50 en 51 op 21 maart 1988. Gelet op de datum van huidig verzoekschrift, dat is 21 september 1988, is de termijn van zes maanden dus verstreken als men de datum van de kennisgeving van het eerste arrest als uitgangspunt neemt, maar net niet als men rekent vanaf de kennisgeving van de arresten nrs. 50 en 51. De Vlaamse Executieve betoogt thans dat de ontvankelijkheidsvoorwaarde van artikel 2, § 3, van de organieke wet als uitzondering op de algemene regel van artikel 2, § 1, restrictief te interpreteren is en dat de termijn van zes maanden een aanvang neemt vanaf de kennisgeving van het arrest waarin het Hof voor het eerst een bevoegdheidsoverschrijding heeft vastgesteld. Omwille van de rechtszekerheid zou die termijn niet meer kunnen worden heropend naar aanleiding van latere arresten waarbij diezelfde bevoegdheidsoverschrijding opnieuw wordt vastgesteld.

A.5.1. In zijn conclusie van 8 december 1988 antwoordt de Ministerraad op de argumentatie van de Vlaamse Executieve in verband met de ontvankelijkheid van het beroep.

A.5.2. De Ministerraad is van oordeel dat de Vlaamse Executieve een te enge interpretatie geeft aan artikel 2, § 3, van de organieke wet van 28 juni 1983 als zou die bepaling slechts dan een nieuwe termijn voor beroep tot vernietiging tegen een wet of een decreet openstellen, wanneer het Hof, uitspraak doende op een prejudiciële vraag, voor het eerst heeft verklaard dat die wet de bevoegdheidsbepalende regels schendt.

A.5.3. Tegenover het argument van de Vlaamse Executieve dat artikel 2, § 3, van de organieke wet beperkend moet worden gelezen, stelt de Ministerraad de bedenking dat voormelde bepaling duidelijk is en er dan ook geen reden is om die uit te leggen aan de hand van algemene interpretatieregels.

A.5.4. De Ministerraad is voorts van mening dat het argument van de Vlaamse Executieve dat steunt op de behoefte aan rechtszekerheid geen steek houdt. De Ministerraad werpt op dat de weigering van het Hof om alsnog de betwiste bepalingen te vernietigen een ongrondwettige ongelijkheid zou teweegbrengen tussen, aan de ene kant, diegenen die op grond van die bepalingen veroordeeld werden en de intrekking ervan niet kunnen vragen en, aan de andere kant, onder meer personen die in de toekomst vrijuit zouden gaan bij een vervolging op grond van die bepalingen wanneer de feitenrechter de met de bevoegdheidsregels strijdige bepalingen niet zou toepassen.

A.6.1. De Waalse Gewestexecutieve heeft op 7 december 1988 een conclusie ingediend.

A.6.2. Daarin gaat die Executieve eerst eveneens in op de vraag naar de ontvankelijkheid van het beroep. Met de Vlaamse Executieve is deze partij van mening dat artikel 2, § 3, van de organieke wet van 28 juni 1983 als uitzondering strikt moet worden uitgelegd en dat de datum van betekening van het arrest nr. 44 van 23 december 1987 als uitgangspunt geldt voor de termijn van zes maanden bedoeld in artikel 2, § 3, van de organieke wet. De Waalse Executieve vraagt het Hof in hoofdorde het beroep tot vernietiging niet ontvankelijk te verklaren.

A.6.3. Subsidiar gaat de genoemde Gewestexecutieve ook in op de grond van de zaak.

A.6.3.1. Wat de betwiste artikelen 55, § 1, 1, 57, 62 en 63 van het decreet van 2 juli 1981 betreft, herinnert zij aan de overwegingen van het Hof in de arresten nrs. 44, 50 en 51 en is zij van oordeel dat het beroep gegrond is in de mate waarin het Hof in de voormelde arresten reeds heeft verklaard dat de aangevochten bepalingen de bevoegdheidsbepalende regels schenden.

A.6.3.2. Met betrekking tot artikel 55, § 2, dat de in artikel 54 bedoelde ambtenaren machtigt processen-verbaal op te stellen die bewijswaarde hebben tot tegenbewijs, geeft conclusienemer te kennen dat het, gelet op de rechtspraak van het Hof volstaat de woorden « die bewijskracht hebben tot het tegendeel bewezen is » te vernietigen.

A.6.3.3. Vervolgens behandelt de Waalse Gewestexecutieve artikel 58 van voormeld decreet, dat bepaalt dat « De afval, de verpakking, de werktuigen en de vervoermiddelen die gediend hebben om de overtredingen te plegen, kunnen verbeurd verklaard worden, zelfs wanneer ze niet aan de overtreder toebehoren ».

De Executieve is van mening dat het Hof in de arresten 44 en 50 heeft beslist dat enkel de nationale wetgever bevoegd is om te bepalen in welke gevallen en onder welke voorwaarden de verbeurdverklaring als straf kan worden uitgesproken, en dat artikel 58 de bevoegdheidsverdelende regels schendt « wanneer het de verbeurdverklaring van werktuigen of vervoermiddelen regelt » omdat dit een toevoeging inhoudt aan de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek.

De Waalse Gewestexecutieve verklaart dat het dan volstaat de woorden « zelfs wanneer ze niet aan de overtreder toebehoren » te vernietigen en dat het schijnt dat de verbeurdverklaring bij decreet als straf kan worden opgelegd in de gevallen omschreven bij artikel 42 van het Strafwetboek.

A.6.3.4. Tenslotte vraagt de Waalse Gewestexecutieve het beroep gericht tegen artikel 60 van het decreet van 2 juli 1981 niet-gegrond te verklaren.

Dat artikel luidt als volgt : « De werkgever is burgerrechtelijk aansprakelijk voor de betaling van de geldboeten waartoe zijn aangestelden of lasthebbers zijn veroordeeld, evenals voor de betaling van de gerechtskosten ».

De Waalse Gewestexecutieve wijst op het bestaan van rechtsleer en rechtspraak waaruit blijkt dat de aansprakelijkheid voor de betaling van de boete evenals voor de gerechtskosten een burgerrechtelijke aangelegenheid is en merkt op dat artikel 60 niet tot gevolg lijkt te hebben dat de werkgever strafrechtelijk aansprakelijk wordt gesteld voor een overtreding die door een derde wordt begaan.

Daar de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de werkgever volgens de Executieve geen straf is, ziet deze partij niet in welke grondwetsbepalingen in die aangelegenheid een bevoegdheid aan de nationale wetgever voorbehouden. De Waalse Gewestexecutieve vraagt dan ook het beroep op dit punt niet-gegrond te verklaren.

A.7. In haar laatste conclusie van 29 december 1988 repliceert de Vlaamse Executieve op de conclusie van de Ministerraad in verband met de ontvankelijkheid van het beroep.

De genoemde Executieve blijft erbij dat artikel 2, § 3, van de organieke wet van 28 juni 1983 als uitzondering op de algemene regel van artikel 2, § 1, strikt moet worden geïnterpreteerd. De Vlaamse Executieve gaat ook in op het betoog van de Ministerraad dat de eventuele weigering tot vernietiging door een te strikte lezing van artikel 2, § 3, van de voormelde organieke wet een ongrondwettige ongelijkheid zou doen ontstaan tussen diegenen die reeds op grond van de betwiste bepalingen veroordeeld zijn en geen intrekking van de veroordeling kunnen vragen, en onder meer zij die nog vervolgd werden op grond van diezelfde bepalingen, maar kunnen worden vrijgesproken als de rechter in het bodemgeschil die bepalingen niet zou toepassen wegens strijdigheid met de bevoegdheidsbepalende regels. De Vlaamse Executieve geeft onder meer te kennen dat de door de Ministerraad aangeklaagde situatie bezwaarlijk als schending van het gelijkheidsbeginsel kan worden aangemerkt omdat niet kan worden ingezien hoe hierdoor gelijke toestanden ongelijk zouden worden behandeld en dat de Ministerraad de eventuele ongelukkige gevolgen van zijn verzuim om na het arrest nr. 44 tijdig een beroep tot vernietiging in te stellen, aan zichzelf te wijten heeft.

B.1. Ten aanzien van de ontvankelijkheid

Luidens artikel 2, § 1, van de organieke wet op het Arbitragehof van 28 juni 1983 zijn de beroepen tot vernietiging van een wet of een decreet « slechts ontvankelijk indien ze worden ingesteld binnen een termijn van een jaar na de bekendmaking van de wet of het decreet ».

Artikel 2, § 3, van de wet stelt een nieuwe termijn open van zes maanden vanaf de kennisgeving van het arrest van het Hof dat, uitspraak doende op een prejudiciële vraag, verklaard heeft dat die wet of dat decreet een van de in artikel 1 bedoelde bevoegdheidsregels schendt. Die tekst is algemeen. Hij beperkt de openstelling van een nieuwe termijn niet tot het geval dat het Arbitragehof een wet of een decreet voor het eerst door bevoegdheidsoverschrijding aangetast heeft bevonden.

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet blijkt dat de wetgever heeft willen beletten dat bepalingen in de rechtsorde behouden blijven wanneer het Hof op prejudiciële vraag heeft verklaard dat zij door bevoegdheidsoverschrijding zijn aangetast. Het ligt in de lijn van die doelstelling dat de samenhang in de rechtsorde kan worden hersteld op verzoek van de Ministerraad of de Executieve binnen zes maanden na de kennisgeving van elk arrest van het Arbitragehof waarbij zulk een bevoegdheidsoverschrijding wordt vastgesteld.

Ontvankelijk is het op 21 september 1988 ingestelde beroep waarbij de Ministerraad de vernietiging vordert van bepalingen van het decreet van 2 juli 1981, die het Arbitragehof door bevoegdheidsoverschrijding aangetast heeft verklaard bij arresten nrs. 50 en 51 van 17 maart 1988, op 21 maart 1988 ter kennis gebracht van de Eerste Minister, ook al is die bevoegdheidsoverschrijding reeds vastgesteld in een vorig arrest, dat op 28 december 1987 ter kennis is gebracht van de Eerste Minister.

B.2. Ten aanzien van de door de Grondwet aan de wet voorbehouden aangelegenheden

De artikelen 3ter, 59bis, en 107quater van de Grondwet en de artikelen 4 tot 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 hebben aan de decreetgever de bevoegdheid verleend om bij decreet een aantal aangelegenheden te regelen. Artikel 19, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bepaalt evenwel :

« Het decreet regelt de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 4 tot 11, onverminderd de bevoegdheden die door de Grondwet aan de wet zijn voorbehouden. »

Daaruit vloeit voort dat, behoudens de gevallen waarin een bijzondere en uitdrukkelijke machtiging is gegeven door de bijzondere of de gewone wet tot hervorming der instellingen, een decreetgever de hem toegevoegde aangelegenheden slechts kan regelen mits hij op generlei wijze inbreuk maakt op bij de Grondwet voor de wet gereserveerde bevoegdheden.

De mogelijkheid die de Raden krachtens artikel 10 van de bijzondere wet hebben om in de decreten rechtsbepalingen op te nemen met betrekking tot aangelegenheden waarvoor zij niet bevoegd zijn, kan geen toepassing vinden op bevoegdheden die de Grondwet aan de wet voorbehoudt.

B.3. Ten aanzien van de bevoegdheid in strafzaken

Artikel 7 van de Grondwet behoudt de nationale wetgever de zorg voor tot het bepalen van de gevallen waarin vervolging kan plaatshebben en tot het regelen van de vorm van die vervolging.

Artikel 9 van de Grondwet bepaalt : « geen straf kan worden ingevoerd of toegepast dan krachtens de wet ».

De Gemeenschappen en de Gewesten mogen in die voorbehouden aangelegenheden slechts optreden mits zij daartoe gemachtigd zijn zoals aangeduid onder B.2.

Artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 behelst een dergelijke machtiging : het biedt de decreetgever de mogelijkheid de gevallen te bepalen waarin vervolging mag plaatshebben en de strafmaatregelen te bepalen binnen de grenzen die het stelt. Het biedt de decreetgever echter niet de mogelijkheid de vorm van de vervolging te regelen.

Artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bepaalt :

« Binnen de grenzen van de bevoegdheden van de Gewesten en de Gemeenschappen kunnen de decreten de niet-naleving van hun bepalingen strafbaar stellen en de straffen wegens die niet-naleving bepalen overeenkomstig Boek I van het Strafwetboek, met uitzondering van de criminele straffen bepaald in artikel 7 van dat Wetboek. »

Artikel 11 staat de decreetgever evenwel niet toe af te wijken van de bepalingen van Boek I van het Strafwetboek. De Gemeenschappen en de Gewesten kunnen derhalve geen beroep doen op artikel 100 van het Strafwetboek, ook al is die bepaling ondergebracht in Boek I ervan. De bijzondere wetgever heeft de in Boek I vervatte regels uniform willen houden en heeft gewild dat de Gemeenschappen en Gewesten er niet van afwijken.

Hij heeft dan ook uitdrukkelijk gesteld dat het geheel van de aangelegenheden vervat in Boek I van het Strafwetboek tot de bevoegdheid van de nationale wetgever behoort. Het staat niet aan de decreetgever die aangelegenheden te regelen.

B.4. Ten aanzien van artikel 55, § 1, 1, van het decreet

Artikel 55, § 1, 1, bepaalt :

« § 1. De gouverneur van de provincie, de burgemeester en de ambtenaren bedoeld in artikel 54 mogen bij de uitoefening van hun opdracht :

1° op elk ogenblik van de dag of van de nacht, zonder voorafgaande verwittiging, vrij binnen gaan in alle inrichtingen, gedeelten van inrichtingen, lokalen en werkplaatsen waar afvalstoffen worden opgeslagen of verwijderd; tot de bewoonde lokalen hebben zij slechts toegang tussen vijf uur 's morgens en negen uur 's avonds en met toestemming van de politierechter;

(...)

In zoverre de plaatsen die zijn bedoeld in artikel 55, § 1, 1, een woning uitmaken in de zin van artikel 10 van de Grondwet, is dit artikel 55, § 1, 1, van het decreet door een bevoegdheidsgebrek aangetast. Artikel 10 van de Grondwet bepaalt immers : « De woning is onschendbaar; geen huiszoeking kan plaatshebben dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vorm die zij voorschrijft. »

Naar luid van dat artikel komt dus de nationale wetgever en hem alleen de bevoegdheid toe om de gevallen waarin huiszoekingen — in de zin van artikel 10 van de Grondwet — gelast kunnen worden en de vorm waarin ze kunnen geschieden, te regelen.

B.5. Ten aanzien van artikel 55, § 2, van het decreet

Paragraaf 2 van artikel 55 bepaalt :

« De ambtenaren, bedoeld in artikel 54 zijn bevoegd in geval van overtredingen processen-verbaal op te stellen, die bewijskracht hebben tot het tegendeel bewezen is. »

Zodoende machtigt de decreetgever de ambtenaren « bedoeld in artikel 54 » « processen-verbaal op te stellen die bewijskracht hebben tot het tegendeel bewezen is ».

De gewestwetgever, die bevoegd is om ambtenaren die onder het Gewest ressorteren met opdrachten van toezicht op de gewestelijke normen te belasten, is eveneens bevoegd om de wijze te bepalen waarop die ambtenaren hun bevindingen dienen te rapporteren.

Anders is het gesteld met de regeling van de bewijswaarde van die processen-verbaal. Die regeling betreft de bewijslast in strafzaken en maakt deel uit van de vaststelling van de vorm van de vervolging, aangelegenheid die bij artikel 7 van de Grondwet aan de nationale wetgever is voorbehouden en die buiten de toepassingsfeer van artikel 11 van de bijzondere wet valt.

Artikel 55, § 2, van het decreet schendt dus de bevoegdheidsbepalende regels in de mate dat daarin de bewijswaarde wordt geregeld van de processen-verbaal opgesteld door ambtenaren die de Vlaamse Executieve aanwijst.

In voormelde bepaling dienen de woorden « , die bewijskracht hebben tot het tegendeel bewezen is » te worden vernietigd.

B.6. Ten aanzien van artikel 57 van het decreet

Artikel 57 bepaalt :

« Bij herhaling binnen drie jaar na een vorige veroordeling kan de straf op het dubbele van het maximum worden gebracht. »

Dat artikel schendt de bevoegdheidsbepalende regel die voortvloeit uit artikel 11 van de bijzondere wet omdat het de herhaling regelt, een aangelegenheid opgenomen in Boek I van het Strafwetboek (artikelen 54 en volgende), die onder de bevoegdheid van de nationale wetgever valt.

B.7. Ten aanzien van artikel 58 van het decreet

Artikel 58 bepaalt :

« De afval, de verpakking, de werktuigen en de vervoermiddelen die gediend hebben om de overtredingen te plegen, kunnen verbeurd verklaard worden, zelfs wanneer ze niet aan de overtreder toebehoren. »

Een onderscheid moet worden gemaakt naargelang de verbeurdverklaring slaat op de werktuigen of de vervoermiddelen enerzijds en op de afval of de verpakking anderzijds.

In de mate dat het de verbeurdverklaring toelaat van werktuigen en vervoermiddelen zelfs wanneer die niet aan de veroordeelde toebehoren, creëert het decreet een andere verbeurdverklaring dan die welke in Boek I van het Strafwetboek is geregeld. Enkel de nationale wetgever is bevoegd om te bepalen in welke gevallen en onder welke voorwaarden de verbeurdverklaring als straf uitgesproken kan worden. Artikel 58 van het decreet schendt de bevoegdheidsbepalende regels in de mate dat het een toevoeging inhoudt aan de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek.

De decreetgever is evenwel bevoegd om te bepalen dat de afval en de verpakking ervan kunnen worden verbeurd verklaard, zelfs wanneer ze niet aan de overtreder toebehoren, zo die verbeurdverklaring tot doe! heeft gevaarlijke of schadelijke zaken aan de omloop te onttrekken en aldus het karakter heeft van een louter beveiligingsmaatregel.

B.8. Ten aanzien van artikel 60 van het decreet

Artikel 60 bepaalt :

« De werkgever is burgerrechtelijk aansprakelijk voor de betaling van de geldboeten waartoe zijn aange-stelden of lasthebbers zijn veroordeeld, evenals voor de betaling van de gerechtskosten. »

In de mate dat artikel 60 van het decreet bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een der straffen bepaald bij artikel 56 van voormeld decreet — de betaling van de geldboeten — kan geschieden ten laste van een andere persoon dan die welke veroordeeld werd, wijkt artikel 60 af van de regelen vastgesteld door Boek I van het Strafwetboek; het schendt zodoende de regels die de onderscheiden bevoegdheid bepalen van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

B.9. Ten aanzien van artikel 62 van het decreet

Artikel 62 bepaalt :

« Als medeplichtig aan een overtreding van een bepaling vastgesteld door of krachtens dit decreet of van een voorschrift van de verleende vergunning wordt beschouwd, eenieder die bevoegd is bevelen of onderrichtingen te geven aan de overtreder, tenzij is vastgesteld dat hij de overtreding niet heeft kunnen verhinderen. »

Dat artikel voert een vermoeden van medeplichtigheid in. De medeplichtigheid is een aangelegenheid die tot de bevoegdheid van de nationale wetgever behoort. Zodoende schendt het artikel de bevoegdheidsbepalende regels.

B.10. Ten aanzien van artikel 63 van het decreet

Artikel 63 bepaalt :

« Alle bepalingen van Boek I van het Strafwetboek, uitgezonderd hoofdstukken V en VII, maar met inbegrip van artikel 85, zijn toepasselijk op de bij dit decreet bepaalde misdrijven. »

Dit artikel regelt de vraag in hoeverre de bepalingen van Boek I van het Strafwetboek toepasselijk zijn op onderhavig decreet. Het aannemen van die bepalingen staat niet aan de decreetgever, ongeacht of hij ervan afwijkt, ze bevestigt of ze al dan niet toepasselijk verklaart.

Die bepalingen behoren immers niet tot de bevoegdheid van de decreetgever : zoals de andere bepalingen gelden de hoofdstukken V en VII van Boek I van het Strafwetboek, zowel als artikel 85 ervan, ten aanzien van de decreetgever.

Artikel 63 schendt dus de bevoegdheidsbepalende regels.

Om deze redenen,

het Hof,

verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond,

en vernietigt :

1. artikel 55, § 1, 1, van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, in zoverre de plaatsen bedoeld in dat artikel een woning uitmaken in de zin van artikel 10 van de Grondwet;

2. in artikel 55, § 2, van voormeld decreet, de woorden « die bewijskracht hebben tot het tegendeel bewezen is »;

3. artikel 57 van voormeld decreet in zijn geheel;

4. artikel 58 van voormeld decreet, waar het de verbeurdverklaring regelt van de werktuigen en de vervoermiddelen. Door de verbeurdverklaring te regelen van de afval en de verpakking gaat het de bevoegdheid van de decreetgever niet te buiten waar die verbeurdverklaring een beveiligingsmaatregel uitmaakt;

5. artikel 60 van voormeld decreet, in de enkele mate dat een andere persoon dan die welke veroordeeld werd, wordt aangeduid als « burgerrechtelijk aansprakelijk voor de betaling van de geldboeten »;

6. artikel 62 van voormeld decreet in zijn geheel;

7. artikel 63 van voormeld decreet in zijn geheel.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, conform artikel 55 van de organieke wet van 28 juni 1983, op de openbare terechtzitting van 11 mei 1989.

De griffier,

L. Potoms.

De voorzitter,

J. Delva.

COUR D'ARBITRAGE

F. 89 — 999

Arrêt

Numéro de rôle : 79

Arrêt n° 11/89 du 11 mai 1989

En cause : le recours en annulation partielle du décret de la Région flamande du 2 juillet 1981 concernant la gestion des déchets, introduit par le Conseil des Ministres.

La Cour d'arbitrage,

composée des présidents J. Delva et E. Gutt,

et des juges I. Pêtry, L. De Grève, F. Debaedts, K. Blanckaert et J. Sarot,

assistée du greffier L. Potoms,

présidée par le président J. Delva,

après en avoir délibéré, rend l'arrêt suivant :

I. Objet

Par une requête du 21 septembre 1988, adressée à la Cour par lettre recommandée à la poste le même jour, le Conseil des Ministres demande l'annulation partielle du décret de la Région flamande du 2 juillet 1981 concernant la gestion des déchets.

II. La procédure devant la Cour

1. Par une ordonnance du 22 septembre 1988, le président en exercice a désigné les membres du siège de la Cour conformément aux articles 46, § 1er, 48 et 49 de la loi du 28 juin 1983 portant l'organisation, la compétence et le fonctionnement de la Cour d'arbitrage.

L'avis prescrit par l'article 58 de cette loi organique a été publié au *Moniteur belge* du 11 octobre 1988.

Conformément aux articles 59 et 113 de la loi organique, les notifications du recours ont été faites par lettres recommandées à la poste le 12 octobre 1988 et remises aux destinataires les 13 et 14 octobre 1988.

L'Exécutif flamand a introduit une mémoire le 10 novembre 1988.

En application de l'article 1er de la directive de la Cour du 15 décembre 1987, ce mémoire a été notifié par lettres recommandées à la poste le 16 novembre 1988 et remises aux destinataires les 17 et 18 novembre 1988.

L'Exécutif régional wallon, le Conseil des Ministres et l'Exécutif flamand ont déposé chacun des conclusions respectivement les 7, 8 et 29 décembre 1988.

En application de l'article 3, d), de ladite directive de la Cour, les conclusions précitées ont été notifiées par lettres recommandées à la poste le 12 janvier 1989 et remises aux destinataires le 13 janvier 1989.

Par une ordonnance du 2 février 1989, la Cour a déclaré l'affaire en état et a fixé l'audience au 23 février 1989.

Cette ordonnance a été notifiée aux parties et leurs avocats ont été avisés de la date de l'audience par lettres recommandées à la poste le 3 février 1989 et remises aux destinataires le 6 février 1989.

A l'audience du 23 février 1989 :

— ont comparu :

M. W. Vermeulen, fonctionnaire délégué aux services du Premier Ministre, pour le Conseil des Ministres, rue de la Loi 16, 1000 Bruxelles; Me P. Van Orshoven, avocat du barreau de Bruxelles, pour l'Exécutif flamand, rue Joseph II 30, 1040 Bruxelles; Me V. Thiry, avocat du barreau de Liège, pour l'Exécutif régional wallon, rue de Fer 42, 5000 Namur;

— les juges K. Blanckaert et J. Sarot ont fait rapport;

— le fonctionnaire délégué et les avocats précités ont été entendus;

— l'affaire a été mise en délibéré.

B.15. Der erste Teil des ersten Klagegrundes ist begründet. Dessen zweiter Teil und der zweite Klagegrund brauchen nicht geprüft zu werden, da sie nicht zu einer umfassenderen Nichtigerklärung führen können.

Aus diesen Gründen:

Der Hof

erklärt Artikel 13 des Dekrets der Französischen Gemeinschaft vom 21. Dezember 1992 « portant diverses mesures en matière de Culture, d'Affaires sociales, d'Enseignement et de Budget » (über verschiedene Maßnahmen im Kultur-, Sozial-, Unterrichts- und Haushaltsbereich) für nichtig.

Verkündet in französischer, niederländischer und deutscher Sprache, gemäß Artikel 65 des Sondergesetzes vom 6. Januar 1989 über den Schiedshof, in der öffentlichen Sitzung vom 10. Mai 1994, durch die vorgenannte Besetzung, in der der gesetzmäßig verhinderte Richter H. Boel durch heutige Anordnung des amtierenden Vorsitzenden M. Melchior bei der gegenwärtigen Urteilsverkündung durch den Richter L.P. Suetens ersetzt wurde.

Der Kanzler,
H. Van der Zwalmen.

Der stellv. Vorsitzende,
P. Martens.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTREGERINGEN — GOUVERNEMENTS DE COMMUNAUTE ET DE REGION GEMEINSCHAFTS- UND REGIONALREGIERUNGEN

VLAAMSE GEMEENSCHAP — COMMUNAUTE FLAMANDE

MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

N. 94 — 1450

18 MEI 1994. — Decreet houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen (1)

De Vlaamse Raad heeft aangenomen en Wij, Regering, bekrachtigen hetgeen volgt :

Artikel 1. Dit decreet regelt een in de artikelen 127 tot 129 van de Grondwet bedoelde aangelegenheid.

Art. 2. De overheden en alle met stemverrichtingen belaste diensten, zoals onder meer stembureaus, stemopnemingsbureaus, kantonhoofdbureaus, provinciehoofdbureaus en collegehoofdbureaus, gebruiken bij alle kiesverrichtingen uitsluitend het Nederlands.

Art. 3. Alle in strijd met artikel 2 geheel of gedeeltelijk in een andere taal dan het Nederlands opgestelde documenten, zoals onder meer stembrieven en stemopnemingsstabellen, zijn nietig.

De in artikel 2 bepaalde overheden en diensten moeten de nietige documenten als onbestaande beschouwen, en mogen ze niet aanplakken, gebruiken, tellen of verspreiden.

Art. 4. De Nederlandse afdeling van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht heeft tot taak over de toepassing van dit decreet te waken.

Zij beschikt daartoe over alle bevoegdheden, bepaald in de artikelen 60 en 61 van de gecoördineerde wetten op het taalgebruik in bestuurszaken.

Bovendien heeft zij de opdracht om alle documenten die krachtens artikel 3 van dit decreet nietig zijn, onmiddellijk in beslag te nemen en onder verzegeling op haar zetel te bewaren.

Art. 5. Onverminderd de artikelen 269 tot 274 van het Strafwetboek, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot één maand en met een geldboete van zesentwintig tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen al wie de bepalingen van dit decreet overtreedt.

Art. 6. Alle bepalingen van Boek I van het Strafwetboek, uitgezonderd hoofdstuk V, maar met inbegrip van hoofdstuk VII en van artikel 85, zijn van toepassing op de bij dit decreet bepaalde misdrijven.

Art. 7. De publieke rechtsvordering wegens overtreding van de bepalingen van dit decreet verjaart na verloop van vijf jaar na het feit waaruit de vordering is ontstaan.

Kondigen dit decreet af, bevelen dat het in het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt.

Brussel, 18 mei 1994.

De minister-president van de Vlaamse regering,
L. VAN DEN BRANDE

De Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden,
H. WECKX

(1) *Zitting 1993-1994.*

Stukken. — Voorstel van decreet : 521 — Nr. 1. — Amendementen, 521 — Nr. 2. — Tekst aangenomen door de Commissie : 521 — Nr. 3. — Verslag, 521 — Nr. 4.

Handelingen. — Bespreking en aanneming : Vergadering van 5 mei 1994.

TRADUCTION

MINISTERE DE LA COMMUNAUTE FLAMANDE

F. 94 — 1450

18 MAI 1994. — Décret réglant l'usage des langues lors des élections (1)

Le Conseil flamand a adopté et Nous, Gouvernement, sanctionnons ce qui suit :

Article 1er. Le présent décret règle une matière visée aux articles 127 à 129 de la Constitution.

(1) *Session 1993-1994.*

Documents. — Proposition de décret : 521 — N° 1. — Amendements, 521 — N° 2. — Texte adopté par la Commission, 521 — N° 3. — Rapport, 521 — N° 4.

Annales. — Discussion et adoption : Séance du 5 mai 1994.

